

Beste moslimwereld, waar blijft je revolutie?

13 januari 2015 | Abdenmour Bidar

Wie? Frans filosoof. Schrijft geregeld voor het Franse blad 'Esprit', Auteur van onder meer 'Un islam pour notre temps' (2004) en 'Histoire de l'humanisme en Occident' (2014).

Wat? Pas als de moslimwereld een totale spirituele omwenteling realiseert, zal de islam geen monsters als IS of Al-Qaeda meer baren.

Beste moslimwereld, ik ben je zoon maar ik bekijk je uit de verte, uit het Frankrijk waar zoveel van je kinderen nu leven. Ik bekijk je met de strenge blik van een filosoof die is opgegroeid met het soefisme en met het westerse gedachtengoed. Wat zie ik? Ik zie een miserie en een lijden die mij eindeloos bedroeven. Ik zie je een monster baren dat zich Islamitische Staat noemt. Nog erger, ik zie je volharden in de weigering om te erkennen dat het monster uit jou geboren is, uit je dwalingen, je tegenstrijdigheden, je spreidstand tussen heden en verleden, je onvermogen om in de menselijke beschaving je plaats te vinden.

Want wat is je antwoord op dit monster? ‘Dat ben ik niet, dat is de islam niet!’ Je ontkent dat het monster in jouw naam misdaden pleegt. Je bent verontwaardigd omdat het monster jouw identiteit steelt, en natuurlijk heb je gelijk. Je moet hoe dan ook luid blijven roepen dat de islam deze barbaarsheid afwijst. Maar dat is niet genoeg! Want je vlucht in zelfverdediging en ontvlucht je verantwoordelijkheid. Je neemt genoeg met verontwaardiging, terwijl dit historische moment een prachtige kans had kunnen zijn voor zelfkritiek. En zoals gewoonlijk ga je in de tegenaanval met beschuldigingen. Je roept dat westerlingen en alle vijanden van islam ermee moeten ophouden je met het monster te associëren. ‘Het terrorisme is de islam niet,’ herhaal je, ‘het is niet de echte islam, niet de goede islam die geen oorlog wil maar vrede!’

Ik hoor je verontwaardigde kreet, moslimwereld, en ik begrijp hem. Je hebt gelijk, want de islam is een bron geweest van schoonheid en rechtvaardigheid, van begrip, van het goede. Een bron van verlichting op de weg van het mysterie van het zijn. Ik begrijp je, maar ik zie ook wat jij niet kunt of wilt zien en ik stel je de grote vraag: waarom heeft dit monster jou gelaat gestolen? Waarom heeft dit lelijke monster jou gelaat gekozen en geen ander? Die vraag is heel belangrijk omdat achter het beeld van het monster een immens probleem verborgen gaat dat jij niet wenst te zien.

Het is het probleem van de wortels van het kwaad. Waar komen de misdaden van de zogeheten Islamitische Staat vandaan? Het kwaad dat jou gelaat steelt, is in jou geworteld, het monster komt uit je eigen buik, de kanker zit in je eigen lichaam. En je zieke buik zal in de toekomst nog meer monsters baren, nog erger dan dit, zolang jij weigert de werkelijkheid onder ogen te zien en de wortel van het kwaad aan te pakken!

Westerse intellectuelen kunnen mij moeilijk geloven als ik hen dat vertel. Meestal zijn ze compleet vergeten hoe machtig de godsdienst is, in goede en in kwade zin. Ze protesteren: ‘Nee, het probleem van de moslimwereld is niet de islam, niet de godsdienst maar wel de politiek, de godsdienst, de economie enzovoort’. Hun samenleving is zo wereldlijk geworden dat zij zich niet herinneren dat godsdienst de kern kan zijn van de reactor van een menselijke beschaving. En zij zien niet dat de toekomst van de mensheid niet alleen zal afhangen van de oplossing van de financiële en economische crisis maar ook, en veel essentiëler, van de oplossing van de ongekende spirituele crisis die heel de mensheid treft. Zullen wij in staat zijn om samen, op wereldschaal, die fundamentele uitdaging aan te gaan?

De spirituele aard van de mens heeft een afschuw van de leegte. Als hij geen nieuwe invulling vindt, zal hij zijn heil zoeken in nog meer godsdiensten die niet aangepast zijn aan het heden – en die op hun beurt monsters zullen baren.

De oemma, de wereldwijde islamitische gemeenschap, telt vooruitstrevende vrouwen en mannen met een visie op de spirituele toekomst van de mens. Maar zij zijn nog te weinig talrijk en hun stem klinkt nog te zwak. Zij beseffen dat de opkomst van terroristische monsters als Al-Qaeda, Al Nostra, AQMI of IS het gevolg is van de diepgaande verzieking van de moslimwereld. Is die ziekte – het gebrek aan democratie, aan gewetensvrijheid tegenover de dogma's van een verstarde religie, aan gelijkheid tussen man en vrouw, aan verantwoordelijkheid en vrijheid, aan tolerantie en pluralisme, is die ziekte echt de schuld van het Westen? Hoeveel kostbare jaren zul je nog verliezen, mijn geliefde moslimwereld, met die domme beschuldiging die je zelf niet eens meer gelooft en die je gebruikt om jezelf te blijven voorliegen?

Wat valt er nog te bewonderen aan jou, moslimwereld? Waar zijn je wijzen, waar is je wijsheid? Waar zijn je helden, je Mandela, je Gandhi, je Aung San Suu Kiy? Waar zijn je grote denkers, je intellectuelen? Waar is de tijd dat Arabische of Perzische wiskundigen en filosofen overal ter wereld in het hoogste aanzien stonden, van India tot Spanje? Vandaag ben je zwak en onmachtig, achter de zekerheid die je tentoonspreidt. Je weet niet langer wie je bent of waar je heen wilt en dat maakt je even ongelukkig als agressief. Je weigert koppig om te luisteren naar oproepen om te veranderen en je eindelijk te bevrijden van de almacht van de godsdienst. Je hebt Mohammed niet alleen tot profeet maar ook tot koning uitgeroepen. Je hebt van de islam een politieke, sociale, morele godsdienst gemaakt, een godsdienst die als een tiran over het leven heerst, op straat, thuis en in het geweten zelf. Je hebt islam in onderwerping veranderd, terwijl de Koran zelf zegt: 'er is geen dwang in de godsdienst'. Hoe kan een beschaving haar eigen heilige tekst zo erg verraden?

Jouw immense land kent uiteraard eilandjes van spirituele vrijheid. Gezinnen die een islam doorgeven van tolerantie, persoonlijke keuze, spirituele verdieping. Sociale middens waar de gevangenisdeur van de godsdienst openstaat, of op een kier. Plaatsen waar de islam nog het beste van zichzelf geeft: een cultuur van delen, van eer, van een zoeken naar kennis, van een spiritualiteit die de heilige plaats nastreeft waar de mens de ultieme realiteit ontmoet die Allah heet. In het land van de islam en in de islamitische gemeenschappen overal ter wereld zijn er vrije en sterke geesten. Maar zij blijven gedoemd om hun vrijheid in onzekerheid te beleven, zonder rechten, op eigen risico, geconfronteerd met sociale controle en vaak met een religieuze

politie. **Nooit hebben zij het recht** om te zeggen: 'ik kies mijn islam', 'ik heb mijn eigen verhouding met de islam'. De 'officiële' islam veroordeelt hen en zegt 'de leer van de islam is uniek' en 'de gehoorzaamheid aan de pijlers van de islam is de enige rechte weg'.

Die afwijzing van het recht op godsdienstvrijheid is een van de wortels van het kwaad waar jij aan lijdt, mijn dierbare moslimwereld. Want jouw ijzeren godsdienst legt hele samenlevingen een ondraaglijk geweld op. Hij houdt je dochters en je zonen gevangen in een kooi van goed en kwaad, van halal en haram, die niemand kiest en iedereen ondergaat. Hij sluit de wil op, hij conditioneert de geest, hij belet of belemmert elke persoonlijke levenskeuze. In te veel moslimlanden gaan godsdienst en geweld hand in hand. Geweld tegen vrouwen, tegen 'foute' gelovigen, tegen christelijke of andere minderheden, denkers en vrijdenkers, rebellen. En bij de meest onevenwichtige, de meest kwetsbare van jouw zonen versmelten godsdienst en geweld tot het monster van de jihad!

Schrik dus niet en doe niet alsof je schrikt wanneer duivels als Islamitische Staat je gelaat stelen! Wil je weten wat je moet doen om geen duivels meer te baren? Ik zal het je vertellen. Het is gemakkelijk en heel moeilijk tegelijk. Begin met een hervorming van de opvoeding die je jouw kinderen geeft, hervorm al je scholen en al je centra van kennis en van macht. Voed je kinderen op in de universele principes: vrijheid van geweten, democratie, tolerantie, burgerrechten voor alle wereldbeschouwingen en elk geloof, gelijkheid tussen de geslachten, emancipatie van de vrouw, kritisch denken in de universiteiten, de cultuur, de media. Dat is het minste wat je kunt doen. **Ga voor een totale spirituele revolutie**, want het is de enige manier om geen monsters meer te baren. Als je het niet doet, zullen de monsters je verslinden. Maar als je dat kolossale werk verricht, in plaats van te blijven vluchten in kwade trouw en opzettelijke blindheid, dan zullen er geen monsters meer zijn om je gelaat te stelen.

Deze brief zou minder streng zijn als ik niet in jou geloofde. Wie lief heeft, spaart de roede niet. Zij die de roede wel sparen, die je altijd goedpraten, je tot slachtoffer uitroepen of je verantwoordelijkheid ontkennen, zij bewijzen je geen dienst. Ik geloof in jou, ik geloof in je bijdrage om onze wereld zowel menselijker als spiritueler te maken. *Salam*, moslimwereld, vrede over jou.

Abdenmour Bidar schreef deze tekst voor 'Le Huffington Post Quebec' op 15 oktober 2014